

תלמוד בבלי מסכת שבת דף קז עמוד ב

משנה. ישב האחד על הפתח ולא מילאהו, ישב השני ומילאהו - השני חייב. ישב הראשון על הפתח ומילאהו, ובא השני וישב בצידו, אף על פי שעמד הראשון והלך לו - הראשון חייב, והשני פטור. **הא למה זה דומה - לנועל את ביתו לשומרו, ונמצא צבי שמור בתוכו.**

חידושי הרשב"א מסכת שבת דף קז עמוד א

תוספתא (שם) ישב אחד על הפתח ונמצא צבי בתוכו אף על פי שמתכוין לישב עד שתחשך פטור מפני שקדמה צידה למחשבה, למה זה דומה לנועל את המגדל ונמצא צבי בתוכו למתכסה בטלית ונמצא צפורת לתוכה אף על פי שמתכוין לישב עד שתחשך פטור מפני שקדמה צידה למחשבה, אין לך שהוא חייב אלא המתכוין לצוד אבל קדמה צידה למחשבה פטור, ואפשר דפטור דקתני הכא פטור אבל אסור הוא כיון שעל ידי מעשיו הוא ניצוד ולא היה ניצוד מתחלה, והיינו דקתני במתניתין לנועל את ביתו לשומרו ונמצא צבי שמור בתוכו והכא קתני ונמצא צבי בתוכו, **ויש לומר דפטור ומותר קאמר לומר שאינו צריך לפתוח, דכיון שלא נתכוין לצידה ונמצא ניצוד בתוכו בלא מתכוין ואינו מוסיף עכשיו בצידתו למה יפתח ומאי דהוה הוה, דכיון דלא עביד איסורא דאורייתא בצידתו בתחלתו הרי הוא מותר בסופו, ובירושלמי (ה"ו) נראה שהתירו לנועל לכתחלה ביתו לשמור ביתו וצבי שבתוכו, דכיון שהוא צריך לשמור ביתו אף על פי שעל ידי כך ניצוד הצבי ממילא מותר ובלבד שלא יתכוין לשמור את הצבי בלבד, דהכי גרסינן בפרקין דהכא ר' יוסא בר' בון בשם ר' הונא היה צבי רץ כדרכו ונתכוין לנועל בעדו ונעל בעדו ובעד הצבי מותר, ראה תינוק מבעבע בנהר ונתכוין להעלותו ולהעלות נמלה של דגים עמו מותר, רבי יוסי בר בון בשם ר' חונא היה מפקח בגל ונתכוין להעלותו ולהעלות צרור של זהובים עמו מותר, ולפי זה הא דאמרין ונתכוין לנועל בעדו לא בעדו בלבד קאמר אלא אם נתכוין לנועל אף בעדו קאמר, ולומר שאילו צריך לנועל בעדו מותר אף על פי שמתכוון שיהא הצבי ניצוד בתוכו.**

ר"ן על הרי"ף מסכת שבת דף לח עמוד א

הא למה זה דומה. מאחר שניצוד ע"י ראשון: לנועל ביתו לשמור ונמצא צבי שמור בתוכו. פירוש כגון שיש צבי בתוך הבית והדלת מגופה והוא שמור בכך ובא זה ונעל עוד במנעול אף על פי שמוסיף לו שמירה על שמירתו מותר... **והרשב"א ז"ל כתב בלשון הזה ובירושלמי נראה שהתירו לנועל בתחלה ביתו ולשמור ביתו וצבי שבתוכו וכיון שהוא צריך לשמור ביתו אף על פי שע"י כך ניצוד הצבי ממילא מותר ובלבד שלא יתכוין לשמור את הצבי בלבד** דהכי גרסינן בירושלמי [הלכה ו] רבי יוסי בר בון בשם ר' חנינא היה צבי רץ כדרכו ונתכוין לנועל בעדו ונעל בעדו ובעד הצבי מותר ראה תינוק מבעבע בנהר ונתכוין להעלותו ולהעלות נחילה של דגים עמו מותר רבי יוסי ברבי בון בשם רבי הונא היה מפקח בגל ונתכוין להעלותו ולהעלות צרור של זהובים עמו מותר **ולפי זה הא דאמר נתכוין לנועל בעדו לא בעדו בלבד דוקא קאמר אלא אם נתכוין לנועל אף בעדו קאמר ולומר שאילו צריך לנועל בעדו מותר אף על פי שמתכוין שיהא הצבי ניצוד בתוכו עכ"ל ז"ל ודבריו תמוהים בעיני הרבה היאך אפשר שאפילו במתכוין לנועל בעדו ובעד הצבי יהא מותר וכי מפני שהוא צריך לנועל ביתו נתיר לו לעשות מלאכה בשבת ולא עוד אלא שאני אומר שאפי' שאינו מתכוין לנועל בעד הצבי כל שהוא ידוע שהצבי בתוכו ושאי אפשר לו שלא יהא הצבי ניצוד בתוכו אסור והיינו דאמרין בכולה מכלתי [דף עה. וכו'] דמודה ר' שמעון בפסיק רישיה ולא ימות וזו שאמרו בירושלמי ענין אחר הוא לומר שאם נתכוין לנועל את ביתו ולא נתכוין לצבי כלל אף על פי שאח"כ מצא הצבי שמור בתוכו מותר כלומר שאינו מחויב שיפתח את ביתו וסמכו לזו תינוק מבעבע בנהר ומפקח בגל ולא שיהו דומות ממש בענינם לפי שבענין פקוח נפש אפילו מתכוין למלאכת הרשות עם אותה מלאכה של פקוח נפש מותר וכיוצא בזה אמרו בגמרא דילן במס' יומא (דף פד ב) והטעם מפני שהוא מלאכת מצוה וחובה היא עליו לפיכך אף על פי שהוא מתכוין עם אותה מלאכה למלאכה אחרת שהיא אסורה בשבת התירו חכמים כדי שלא ימנע בשום ענין מפקוח נפש המוטלת חובה עליו אבל במלאכת הרשות חס ושלום וזהו ששינו את הלשון בירושלמי דגבי צבי**

מגיד משנה הלכות שבת פרק י

הלכה כג

...והרשב"א ז"ל כתב שבירושלמי נראה שהתירו לנועל לכתחלה לשמור ביתו וצבי שבתוכו דכיון שהוא צריך לשמור ביתו אף על פי שע"י כך ניצוד הצבי ממילא מותר ובלבד שלא יתכוין לשמור את הצבי בלבד עכ"ל. ואין להקל כל כך:

שלטי גבורים שבת פרק יג אות ג

הרשב"א כתב והביאו דבריו הר"ן ומגיד משנה פ"י מהל" שבת שאם היה יודע קודם שסגר את הפתח שהיה בביתו צבי שמותר לסגור ביתו ולשמור ביתו והצבי שבתוכו שאע"פ שע"י הנעילה ניצוד הצבי ממילא ובלבד שלא יתכוין לשמור את הצבי לבדו אלא שמתכוין נמי לשמור הבית והר"ן והרמב"ן פליגי עליה וסברי כשיודע שיש צבי בבית קודם שינעול אף ע"פ שמתכוין לשמירת הבית ואפילו לא יתכוין כלל לצידת הצבי שאסור לו לנועל הבית דהוי פסיק רישיה **והשתא לדברי הרשב"א נמצינו למדין דאע"ג דקי"ל דפסיק רישיה אסור היינו דוקא שבאותו מעשה דעביד הפסיק רישיה אינו מתכוין ואינו עושה דבר היתר עמו אבל אם באותו הפסיק רישיה עושה ג"כ דבר היתר עמו ויתכוין גם לדבר היתר אז אפי' עביד פסיק רישיה ומכוין גם לו שרי ובאמת כי קולא היא זו ואני כתבתי בחדו' דכל מעשה שאפשר לעשות זולת הפסיק רישיה אז אפי' עביד אותו מעשה אפי' בפסיק רישיה שרי כי לא מתכוין לעשות בפסיק רישיה והארכתני שם ומדברי הרשב"א סיוע גדול לדברי כי ק"ו הם דברי מדבריו:**

תחומין / כרך יד / הרב משה פיינשטיין זצ"ל, הרב יהושע נויבירט, הרב ישראל רוזן / טלוויזיה ב**הרב משה פיינשטיין זצ"ל, הרב יהושע נויבירט, הרב ישראל רוזן****טלוויזיה במעגל סגור בשבת****שאלה ותשובות**

ראשי פרקים

א. רקע

ב. תשובת הרב משה פיינשטיין זצ"ל

ג. תשובת הרב יהושע נויבירט

* * *

א. רקע

מצלמת טלוויזיה במעגל סגור מאפשרת לראות ע"ג מסך את כל מה שעין העדשה קולטת. מדובר במצלמה קבועה המכוונת לקטע מסויים, בדרך כלל לפני דלת ראשית למקום שמור, ואיש בטחון צופה במסך ומוודא בדרך זו את זהות הנכנסים.

מצלמות כאלו נהוגות גם למעקב אחר תנועות באזורים רגישים, כמו ב"מערת המכפלה, בטרמינילים, בכניסות לאתרים בטחוניים, בשירות בתי הסוהר, בשערי ישובים, בבתי מלון, בבתי עסק רבים (שאינם פתוחים בשבת) וכיו"ב. השיטה מתפשטת ונכנסת גם לבתי חולים, בתי אבות, ואפי' לבתים פרטיים המעסיקים שומר קבוע בכניסה הראשית.

רק לעתים האדם הנקלע לשטח המצולם מודע לכך. ולא אחת עולה השאלה **היש איסור שבת להכנס "לתחום המצולם"**, **להיחשף לעין המצלמה ולהופיע ע"ג המסך**.

להלן חילופי מכתבים בנדון.

ישראל רוזן

ב. תשובת הרב משה פיינשטיין זצ"ל

ב"ה, י"ג טבת תשמ"ב, 8.1.82

לכבוד

הגאון האדיר**רבי משה פיינשטיין שליט"א**

ניו יורק

ארה"ב

הנדון: העברה בשבת במקום המצולם בטלוויזיה במעגל סגור

מתוך התעסקותנו בנושאים הלכתיים טכנולוגיים נתקלנו לא פעם בשאלה הבאה:

במקומות רבים נהוג כיום לראות את העוברים ונכנסים בטלוויזיה במעגל סגור. מצלמה מכוונת כלפי הפתח וע"ג מסך הנמצא בריחוק מקום רואים את כל שעין המצלמה רואה. מבחינה טכנולוגית יש זרם בתוך המצלמה, והיא סורקת את השטח המצולם עשרות פעמים בשניה, נקודה אחר נקודה.

חשוב לציין שאין כאן חומר שעליו נקלטת תמונה אלא סידור אלקטרוני בלבד דואג שהנקודה במסך המתאימה לנקודה בשטח תהיה נסרקת בתדירות.

הופעת אדם או חפץ כל שהוא תחת עין המצלמה פירושה שינוי הגוון שהמצלמה פוגעת, מלבן עד שחור וכל גווני הביניים. שינוי הגוון מתורגם במצלמה לשינוי קל במתח, ועי"כ לשינוי במסך. במנורת המסך נפלטים אלקטרונים ובכל נקודה שהם פוגעים במסך נוצרת מעין נקודת אור ע"י חומר זרחני, אשר "אורו" נעלם מיד. עצמת ה"זריחה" תלויה במתח של המצלמה לפי התנאים בשטח.

אם מזדמן אדם במקום בו קימת מצלמה כזו (אפי' ברחובות וברמזורים) - כלום יש איסור שבת לעבור תחת "שבט" המצלמה? וכי יש כאן פעולה חשמלית האוסרת הנעשית בידי אדם, או פעולת רישום או כתיבה, והרי זו איננה מתקימת וכולה "רגע כמימרא", ובכלל לכאורה סמי כתיבה מהכא.

אנא, יחווה כת"ר את דעתו הרמתה, ונודה להיענות מיידית כי הענין מעשי מאד.

ביקרא דאורייתא
הרב ישראל רוזן, מהנדס
אלון שבות, גוש עציון

בס"ד שביעי בשבט לפרשת בשלח בשנת התשמ"ב
לכבוד ידידי הרה"ג מוהר"ר ישראל רוזן שליט"א בברכת שלום וברכה,
בקשר להשאלה לעבור לפני מצלמה שעומד בפתח איזה בנין, השיב מורי סבי שליט"א שמאחר שזה כתב שאינו מתקיים, ואפילו עדיף, הוא לכל היותר רק איסור דרבנן, ומאחר שמצד העובר רק הוי לכל היותר פסיק רישא דלא איכפת ליה, אז מותר. וגם מצד המסדר את המצלמה אין איסור מאחר שמסודר מקודם שבת.

בידידות

מרדכי טנדלר

כדי למלא בקשת הרה"ג מוהר"ר ישראל רוזן שליט"א שאצרף כאן חתימתי לתוספת ראייה שכך פסקתי; הריני כך חותם ביום י' לחודש שבט תשמ"ב בנוא יארק, נאום משה פיינשטיין

ג. תשובת הרב יהושע נויבירט

ב"ה, י"ח כסלו תשנ"א

לרב הגאון הגר"י נויבירט שליט"א

ברכה ושלום וכו"ס,

קבלתי בטלפון שאלתו בדבר טלוויזיה במעגל סגור בשבת, בקשר לבית כנסת.

ובכן, לפני שנים רבות בתשמ"ב, בקרתי בארה"ב זכיתי לפקוד את ביתו של גאון הדור הגר"מ פיינשטיין זצ"ל. שלחתי לו את המכתב הרצ"ב בקשר לטלוויזיה במעגל סגור.

זהו אשר השיבני (הלשון היא של הנכד אך הרב זצ"ל עצמו חתם בשולי הדף לראיה ולאישור הפסק. הכת"י קשה מאד לקריאה ולכן אעתיקנו):

"בקשר לשאלה לעבור לפני מצלמה שעומד בפתח איזה בנין, השיב מורי סבי שליט"א שמאחר שזה כתב שאינו מתקיים ואפי' עדיף, הוא לכל היותר רק איסור דרבנן, ומאחר שמצד העובר רק הוי לכל היותר פס"ר דלא איכפת ליה, אז מותר. וגם מצד המסדר את המצלמה אין איסור מאחר שמסודר מקודם שבת".

הריני כך חותם ביום י' לחודש שבט תשמ"ב בנוא יארק, נאום משה פיינשטיין.

יתכן שבנד"ד נחשב פס"ר דאיכפת ליה, וכמובן אציע כי כת"ר יפסוק בנקודה זו. אשמח מאד אם יודיענו הכרעתו, ואשמח אם ישיבנו בפקס.

ביקרא דאורייתא

ישראל רוזן

בע"ה, ו' אלול תשנ"א

כב' מכובדנו וידידנו הגר"י שליט"א רוזן

אחדשה"ט ושמעכ"ת

... בענין טלוויזיה במעגל סגור, מכוון מלפני ש"ק, כבר עניתי כי מי אנכי שאהרהר אחרי דברי בעל האגרות משה זצ"ל, ובפרט שודאי אין לו קיום.

ועוד, מי אומר בכלל שזה כתב. זה אלקטרודות בצורת אדם, והראיה ממחשב שכותבים עליו שם ה'.

ודברתי עם מו"ר הגרשז"א שליט"א והוא אמר לי שאין מקום לחשוש כי אין זה כתב.

אלא דעדין יש לעיין ואנא תשובה, כי חוששני שמא בזמן שאין עוברים אין בכלל זרם, ורק ע"י שאדם עובר הוא גורם לזרם ומופיעה התמונה, ודבר זה מצוי היום ברמקול.

בברה"ת וכוח"ט

יהושע נויבירט

הערת הרב ישראל רוזן: כפי שהתברר, מצלמות טלוויזיה במעגל סגור המקובלות בשוק פועלות ברציפות ואין בהן "סף" הגורם להפעלתן רק כאשר מתרחשת תנועת אדם וכיו"ב.

תחומין / כרך כה / הרב זלמן נחמיה גולדברג, הרב ישראל רוזן / מצלמות טלוויזיה במעגל סגור ב

בעיר 1 העתיקה בירושלים התקינו בכל רחוב מצלמה הפועלת כל שעות היום, ומצלמת כל מה שנראה ברחוב. השאלה 2 היא: האם מותר לילך בשבת ברחובות אלו, שהרי על ידי הליכתו מצטלמת תמונתו? וכבר נשאלה זו ממו"ח ה"ר שלמה זלמן אויערבך זצ"ל, והתיר בפשיטות; ואמרו לי, שטעמו הוא "פסיק רישא דלא ניחא ליה".

א. פסיק רישא דלא ניחא ליה

אמנם נראה שלא מטעם זה לבד התיר, שהרי נחלקו הראשונים בזה, ודעת הערוך דמותר, דנחשב אינו מתכוון. אבל דעת התוס', שאף שנחשב מלאכה שאינה צריכה לגופה, מכל מקום אסור מדרבנן, שכל שהוא פסיק רישא דינו כמתכוון. ובשו"ע או"ח שכ"ח הובאו שתי הדעות, ומסיים: "והעולם נוהגים היתר, ויש ללמד עליהם זכות... ויש לגמגם בה, וטוב להנהיגם שלא יהא כלי תחת החבית בשעה שפוקקים הנקב." ובמשנה- ברורה (ס"ק נה בשם הט"ז): "על כן ראוי לנהוג שלא להניח כלי תחתיו וילך הנסחט לאיבוד ויסמוך על דעה ראשונה (הערוך). ומכל מקום צריך שיהיה גם כן ברזא ארוכה, שיהיה תרתי לטיבותא." ובמגן-אברהם משמע דאפילו בלא ברזא ארוכה הניחם על מנהגם, עיין שם טעמו.

מכל מקום למעשה קשה לסמוך על ההיתר של פסיק רישא דלא ניחא ליה. וטעמו של המגן-אברהם הוא, שגם בלי הערוך יש להתיר כשאין כלי תחת החבית, שכיון שהולך לאיבוד אינו דומה לאב של סחיטה. על כל פנים חזינן שאין להתיר על סמך הערוך, ובהכרח שכוונתו של הרש"ז אויערבך זצ"ל היתה שיש להתיר מכח עוד טעמים.

ב. אינו מתכוון

עוד י"ל לפי סברת האבני-נזר (או"ח סי' קצד) שהסביר את דעת הרשב"א, שמותר לסגור דלת כשצבי בבית אם כוונתו בסגירת הדלת היא לשמור הבית, וגם כשכוונתו לשני דברים, לצידת הצבי ולשמירת הבית. והקשה הר"ן, והרי פסיק רישא שיצוד את הצבי, וכל שכן כשכוונתו גם לצידה? ותירץ האבני-נזר, שצידת צבי היא רק גרמא, וכדחזינן ברא"ש (ב"ק פ"ח סי' ג) שהסוגר דלת בבית שנמצא שם אדם וביטלו ממלאכתו, פטור משבת, כיון שהוא גרמא. א"כ סגירת הדלת, כשכוונתו רק לצידת הצבי, אינה אלא גרמא, ומכל מקום בשבת קודש חייב. והטעם, משום שמלאכת מחשבת אסרה תורה, וצידת צבי בדרך זו מלאכת מחשבת היא. לכן צריך כוונה; וכל שאינו מתכוון לצוד, אף שהוא פסיק רישא, אין כאן מלאכת מחשבת.

לפי זה נראה שהזורה ורוח מסייעתו, אם לא היתה לו כוונה לזה - כגון שזרק תבואתו מהגג כדי להצילה מגשם, אף שפסיק רישא הוא שהרוח תפזר המוץ - מכל מקום אין כאן מלאכת זורה. מעתה, גם אם נאמר שאדם המתקרב למכשיר המצלם יש בזה מלאכת מחשבת, מכל מקום כל שאינו מתכוון לכך אף שהוא פסיק רישא - מותר. ועיין ברכת-שמואל ב"ק סי' יז, שהביא סברת האבני-נזר אבל באופן אחר...

שו"ת יביע אומר חלק ט - אורח חיים סימן לה

א) הנה בימים אלו הציבו אנשי הבטחון מצלמות בעיר העתיקה בירושלים, ברחובות המובילים אל הכותל המערבי, שמצויים שם גוים רבים, בכדי שיוכלו לזהות את העוברים ושבים, על מנת לאבטח את הבאים להתפלל בכותל המערבי, והמצלמה פועלת באופן אוטומטי במשך כל שעות היום, לצלם את מה שנראה ברחוב. ונשאלתי אם מותר ללכת בשבת ברחובות אלה, שאע"פ שההולך לתומו אינו מתכוין להצטלם כלל, מכל מקום הוא בגדר פסיק רישיה, וא"כ אולי ההולך בשבת אל הכותל המערבי דרך רחובות אלה, יצא שכרו בהפסדו?

ב) והשבתי להתיר, כי העובר לפני המצלמה, אפילו אם היה מתכוין להצטלם במצלמה ההיא, אינו עושה שום איסור דאורייתא, וגרע ממאי דקי"ל (שבת צג א) מסייע אין בו ממש, שהרי אפילו אם לא היה עובר שם, מכונת הצילום עושה את פעולתה באופן אוטומטי, ומצלמת את כל המתרחש ברחוב ההוא. וכן מצאתי להדיא בשו"ת קרן לדוד (חאו"ח סי' קב דף קכב סע"ד), שנשאל, במי שהיה חייב להגיש תמונתו לשלטונות בשבת, לפני גיוסו לצבא, אם רשאי לעמוד בשבת נגד מכונת הצילום שמפעיל אותה עכו"ם, להצטלם. וכתב, שהאיש העומד מול מכונת הצילום להצטלם פשוט שאינו עושה שום איסור מן התורה, וגרע מסייע שאין בו ממש. ומכיון שכן אין איסור בני"ד משום פסיק רישיה, דהא הוי פסיק רישיה דלא ניחא ליה. [דאף היכא דלא איכפת ליה חשיב פסיק רישיה דלא ניחא ליה. שכל שאינו נהנה כלל בפעולה הנושית על ידו, הוי בכלל פסיק רישיה דלא ניחא ליה, וכמ"ש התוס' (שבת קג א) בההיא דסוכה (לג ב) דאית ליה הושענא אחריתי. וכ"כ המשנ"ב בביאור הלכה (ס"ס שכ) בד"ה דלא ניחא ליה. וכ"כ בחידושי הרש"ש (כתובות ו א)]. ואף על גב דאנן לא קי"ל כהערוך דס"ל פסיק רישיה דלא ניח"ל מותר לגמרי, אלא קי"ל כהתוס' והרא"ש (שבת קג א) דס"ל דאיסורא דרבנן מיהא איכא, וכן דעת הרמב"ן והרשב"א והריטב"א והר"ן. וכן מוכח להדיא מדברי מרן בש"ע (ס"ס שכ). וכמ"ש הרב מטה יהודה והרב משנה ברורה שם. מ"מ זהו רק כשעיקר האיסור הוא מן התורה, אבל באיסור דרבנן פסיק רישיה דלא ניחא ליה מותר לגמרי. כי הנה בתוספות שבת (קג א)...מוכח להדיא מד' התוס' שאפילו אם לא נסבור כדעת הערוך, מ"מ באיסור דרבנן מיהא יש להתיר פ"ר דלא ניח"ל. ואף דבלא"ה יש לדחות ראית התוס' הנ"ל, דמצוה שאני. (וכמ"ש התוס' כתובות ו. והרא"ש ר"פ הבונה הנ"ל. וכ"כ בס' ההשלמה (שבת עה א). ע"ש א) מ"מ תסגי לן שמפורש בתוס' שבת (קג א) הנ"ל דברבנן פ"ר דלא ניח"ל מותר. וכן פסק...

ה... ולהלכה נקטינן להקל כד' מרן הש"ע. ואפילו לדבריו שבב"י שהחמיר, נראה דדוקא בנידון בעה"ת החמיר הואיל ונפיק מפומיה דמר, כיון שאפשר בנקל לגרש הזבובים במחי יד, הלא"ה משרא שרי.

ו) ויש להוסיף לסניף להתיר בני"ד ע"פ מ"ש הרשב"א בחידושו לשבת (קז א), שלמד מהירושלמי, שמותר לנעול לכתחלה את ביתו לשומרו, ולשמור גם הצבי אשר בתוכו, שכיון שהוא עושה לצורך ביתו לשומרו, אף על פי שעל ידי כך ניצוד הצבי ממילא, מותר. ובלבד שלא יתכוין לשמור את הצבי בלבד. והר"ן (סוף פרק האורג) תמה מאד ע"ז, דאטו מפני שהוא צריך לשמור את ביתו, נתיר לו לעשות מלאכה בשבת, ולא עוד אלא שאפילו אם אינו מתכוין לנעול בעד הצבי, כל שיודע שהצבי בתוכו, ושאי אפשר שלא יהיה ניצוד בתוכו, אסור, דהיינו דאמרינן (שבת קג א) מודה ר"ש בפסיק רישיה ולא ימות. ע"ש. גם הרב המגיד (פ"י מהל' שבת הכ"ג) הביא דברי הרשב"א, וכתב ע"ז, ואין להקל כל כך. ע"כ. וראיתי להגאון ישועות יעקב (סי' שטז סק"ה) שכתב ליישב דעת הרשב"א הנ"ל, דעד כאן לא אמרינן מודה ר"ש בפסיק רישיה ולא ימות שאסור, אלא בדבר שאין בו אלא ענין אחד, כמו החותך ראש העוף ודעתו שלא ימות, והרי הדבר בלתי אפשרי, ואותו ענין עצמו דהיינו חיתוך הראש הוא עצמו מיתת העוף, ולכן נאסר, אף על פי שאינו מכין להמית את העוף, שכיון שמתכוין לחתוך ראש העוף, הרי הוא כמכוין להורגו, אבל הנועל ביתו לשמירת הבית שגוף העשייה תמיד היא פעולת היתר, אלא שנזדמן שצבי היה בתוך הבית והוא ניצוד ממילא ע"י נעילת הבית, ואין האיסור בגוף העשייה, זה לא מקרי פסיק רישיה, כיון שיש כאן שני ענינים נפרדים. ע"כ. וכעין זה מתבאר בשו"ת שואל ומשיב (קמא, ח"ב סי' סא, דכ"ו ע"ב, ותליתאה, ח"ב סי' קסט, דף נז ע"ב). ולפ"ז כאן ג"כ שההולך ברחוב ההוא על מנת להתפלל, וכיו"ב, אין בהליכה עצמה שום איסור, והיא בודאי פעולת היתר, אלא שנזדמן שיש שם מצלמה המצלמת כל עובר ושב, ואלו הם שני ענינים נפרדים, ולא שייך כאן דין פסיק רישיה, אליבא דהרשב"א, וכיון דלא ניחא ליה, לכ"ע יש להתיר. ולחיצוק הדברים יש להביא גם מ"ש הגרי"ח בשו"ת רב פעלים ח"א (חאו"ח סי' כג), דה"ט דהרשב"א, משום דמיירי בנועל ביתו לשומרו והצבי בתוכו, דלא מינכרא מילתא כלל שהוא נועל בשביל הצבי, ואדרבה נראה יותר שנועל לשמור הבית, וכדרכו תמיד, שהרואה נועל, אינו רואה כלל את הצבי שבבית, ומש"ה ס"ל שאע"פ שמתכוין גם לצידת הצבי, כיון שעיקר הפתח נעשה לשמירת הבית, ואין צידת הצבי ניכרת מגוף המעשה של נעילת הדלת, מותר. ולא שייך דין פסיק רישיה אלא כשהאיסור ניכר להדיא במעשיו. ע"ש. וגם לפ"ז כיון שההליכה עצמה אין ניכר בה שום מעשה איסור, אלא שנזדמן שיש שם מצלמה, אין לאסור בזה משום פסיק רישיה, לדעת הרשב"א, ובנ"ד דהוי פ"ר דלא ניחא ליה ובדרבנן יש לסמוך בודאי על הרשב"א להתיר. וגדולה מזו ראיתי בשו"ת חשב האפוד ח"ג (סי' פג) בנידון שלו, שהשלטונות התקינו שבכל בית אשר ברחובות העיר, כשמתקרב אליו בלילה מי שהוא, נדלק אור חזק, והכוונה כדי להפריע לגנבים לשלול שלל ולבוז בז, ונשאל אם מותר לעבור בליל שבת על יד הבתים ההם, וגם כשהוא ממשיך בדרכו האור נכבה, וכמובן שהאיש העובר לתומו הוא אינו מתכוין להדליק או לכבות, אלא שהוא פסיק רישיה דלא ניחא ליה, מכיון שיש תאורה מספיקה ברחובות העיר, וכתב לצרף דעת הרשב"א הנ"ל להקל בזה. וע"פ מה שהסביר בשלטי הגבורים כוונת הרשב"א, דאף דקי"ל פסיק רישיה ולא ימות אסור, זהו דוקא שבאותו מעשה שיש בו פסיק רישיה, אינו עושה עמו דבר היתר, אבל אם באותו מעשה שיש בו פסיק רישיה, עושה עמו מעשה היתר, ומתכוין לדבר היתר, אז אפילו בפסיק רישיה מותר. ומעתה כיון שההליכה ברחוב אין לה שום קשר עם ההדלקה או הכיבוי, ואינו מתכוין כלל לכך, וגם הוא פסיק רישיה דלא ניח"ל שאין בו איסור תורה, יש לסמוך על הרשב"א להתיר. ע"ש. גם בשו"ת שרגא המאיר חלק ח (סי' קלז) התיר בנידון זה, וצירף דעת הרשב"א הנ"ל ע"פ דברי הישועות יעקב הנ"ל ביישוב דברי הרשב"א, ולמד מזה לנידונו, שכיון שההליכה עצמה אין בה איסור, אלא שנזדמן על ידי הליכתו ברחוב הדלקת האור וכיבוי, לא שייך בזה האיסור דפסיק רישיה. ע"ש. וכ"ש בני"ד שיש להתיר. וזה ברור.

מסקנא דדינא להתיר בני"ד לעבור בשבת דרך רחובות אלו אל הכותל המערבי, וכן שמעתי מפי מגידי אמת שכן פסק הגרש"ז אורבך. וכן עיקר.

הוספות ומילואים/ בדין העובר בשבת ברחוב המוביל אל הכותל המערבי, ושם מוצבות מצלמות אשר מצלמות כל עובר ושב באופן אוטומטי, שהעלה המחבר להתיר לעבור שם בשבת, והביא דוגמא לזה משו"ת חשב האפוד. שו"ר קעת בשו"ת שבט הלוי חלק ט (חאו"ח סי' סט) שנשאל כיו"ב שהעובר ברחוב בשבת לפי תומו, ובעוברו ברשות הרבים, נדלק אור חשמל באופן אוטומטי, ופסק שאין בכך כלום, כיון שהולך לתומו, ואין לו שום כוונה למטרת מלאכה, ואינו עושה שום תנועה למטרה זו, אף על פי שבגרמתו נדלק אור, או כל דבר כיו"ב, אין בזה שום איסור, ודמי למ"ש הרב המגיד (פרק יב מהל' שבת הי"ב), בדין מכה בפטיש, שכל שאינו מתכוין למלאכה כלל, אין ראוי לומר בו דהוי פסיק רישיה ולא ימות, מפני שכשאינו מתכוין, אין כאן מלאכה כלל...

ויקרא פרק יא

(כט) וְזֶה לָכֶם הַטֹּמֵא בְשָׂרָךְ הַשֶּׁרֶץ עַל הָאָרֶץ **הַחֲלָד וְהַעֲכָבִיר וְהַצָּב** לְמִינֵהוּ :

(ל) **וְהָאֲנָקָה וְהַכֹּחַ וְהַלְטָאָה וְהַחֲמָט וְהַתְּנַשְׁמָת :**

(לא) אֵלֶּה הַטֹּמֵאִים לָכֶם בְּכֹל הַשָּׂרָץ כֹּל הַנִּגַּע בָּהֶם בְּמוֹתָם יִטְמָא עַד הָעָרֵב :

רש"י ויקרא פרק יא פסוק כט

החלד - מושטיל"ה [נמיה Mongoose or Weasel]:

והצב - פרוי"ט [קרפדה Toad] שדומה לצפרדע:

רש"י ויקרא פרק יא פסוק ל

(ל) **אֲנָקָה** - היריצו"ן [קיפוד Hedgehog or Porcupine]:

הלטאה - לישרד"ה [לטאה Lizard]:

החמט - לימצ"ה [חילזון Snail]:

והתנשמת - טלפ"א [חפרפרת Mole]:

עכבר - Mouse

כח - Lizard or Chameleon